

U ovom broju:

* *Hronika*

- *Hronika povratka*

* *Poginuli i nestali*

- *Informacije*

- *Ekshumacije*

- *Identifikacije*

* *Sudski postupci*

- *Protiv Srba u RH*

- *Ex Jugoslavija*

- *Pred Haškim sudom*

SUĐENJA OBOJENA ETNIČKOM PRISTRASNOŠĆU

Početkom aprila ove godine u prostorije VERITAS-a navratio je **Stojić DRAGO**, rođen 1965. u Gornjoj Rašenici, opština Grubišno polje, i ispričao mi slijedeću priču:

Dragini roditelji, otac **Jovo** (1933) i majka **Rosa** (1931), sa područja Mrkonjić Grada (BiH) doselili su 1960. godine u Gornju Rašenicu kod Grubišnog Polja (RH), gdje su se skućili i gdje im se rodilo troje djece, a jedno od njih je i Drago. Roditelji su mu bili radišni i stekli su solidno imanje. Međutim, u jesen 1991. godine, u onom prvom velikom egzodusu Srba iz Zapadne Slavonije, i oni su morali napustiti sve što su imali i otići u neizvjesnost. Obreli su se najprije u Srbiji, odakle su, nakon 15-ak dana, otišli u Baranju i zaustavili se u selu Čemincu, u kojem su dobili na korištenje kuću, vlasništvo Hrvata **GOTAL BRANKA**, koji je takođe, zbog ratnih prilika, napustio svoju kuću, kao što su to uradili i Stojići. U toj kući su Stojići stanovali sve do početka septembra 1996. godine, kada su, ne želeći još jednom doći pod vlast hrvatske države, prešli u Srbiju i nastanili se u Pločici kod Kovina, gdje Jovo i umire u toku 1998. godine.

Opštinski sud u Grubišnom polju provodi ostavinski postupak iza Jovine smrti i za njegovog jedinog nasljednika, rješenjem o nasljeđivanju od 04.03.1999. godine, na osnovu ustupa ostalih sunasljednika (majke, sestre i brata), proglašava sina Dragu, s tim da Drago nije ni bio na ostavinskoj raspravi, već je sve pravne poslove obavljao preko punomoćnika.

Kao i mnoge druge izbjeglice i Drago se sa majkom namjeravao vratiti u rodno selo na svoje imanje, tim prije što su pozivi za povratak "pljuštali" sa svih strana. Pošto je njihova kuća opljačkana i oštećena, čiji su suvlasnici, poslije očeve smrti, bili upravo on i njegova majka i to svako po pola, podnijeli su zahtjev za obnovu kuće, za koju je utvrđen treći stepen oštećenja.

Pošto se njihov zahtjev za obnovu sporo rješavao, Drago je odlučio da, u organizaciji UNHCR-a, posjeti rodno selo i da tako ubrza obnovu kuće. Krenuo je 26.02.2003. godine i stigao je samo do graničnog prelaza Bajakovo, gdje ga je hrvatska policija uhapsila na osnovu raspisane centralne potjernice, i pravo sa granice odvode ga u zatvor u Osijek. U zatvoru mu uručuju presudu Opštinskog suda u Belom Manastiru po kojoj su on i njegovi roditelji

-nastavak na slijedećoj stranici -

IZDAVAČ: VERITAS

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Savo Štrbac

SARADNICI: Biljana Trkulja, Korana Štrbac,

Danijel Milanković i Milorad Pribičević

ADRESA: Beograd, ul. Dečanska (M.Pijade) 8/4

TEL/FAKS: 011/3236-486

E-Mail: veritas@yubc.net

WEB: www.veritas.org.yu

-nastavak sa prve stranice -

osuđeni u odsustvu, on na godinu dana, a majka mu i otac na po osam mjeseci zatvora i to zbog krivičnog djela krađe. U izreci presude se navodi da su svo troje prilikom napuštanja kuće vlasništvo Gotal Branka u Čemincu uzeli i zadržali za sebe većinu pokretnih stvari (namještaj i kućanske aparate, kao i prozore sa kuće). Pored kazne sud ih je obavezao da oštećenom Gotalu na ime imovinsko pravnog zahtjeva isplate iznos od 89.271 kunu.

U obnovljenom postupku, Opštinski sud u Belom Manastiru Dragi i njegovoj majci potvrđuje već ranije u odsustvu izrečene kazne, koje potvrđuje i Županijski sud u Osijeku, dok se protiv njegovog oca postupak obustavlja usljed smrti.

Dok je boravio u zatvoru Dragi stiže i rješenje nadležnog organa iz Grubišnog polja, kojim se odbija njegov zahtjev "za obnovu i opremanje u ratu oštećene obiteljske kuće u Gornjoj Rašenici", uz obrazloženje da nije državljanin Hrvatske (valjda zbog toga što su mu roditelji rođeni u BiH). Opštinski sud u Grobišnom polju, na zahtjev oštećenog Gotal Branka, dana 09.06.2003. godine, donosi rješenje o izvršenju na Draginim nekretninama radi namirenja potraživanja Gotal Branka. Njegove nekretnine - zemlju površine od preko tri i po hektara, sud procjenjuje na 66.718 kuna, dakle, na iznos manji od onoga koji mora da plati Gotalu.

Prva javna dražba, koja je bila zakazana u aprilu 2004. godine, nije uspjela, a druga je zakazana za novembar ove godine, na koju su pozvani Drago i njegova majka. Kako me je Drago obavijestio 30. jula ove godine, na zakazanu dražbu neće putovati ni on ni majka mu, jer majku čeka zatvor, a njega, kako reče, ko zna kakvo još neugodno iznenađenje. Drago vjeruje da će zakazana dražba uspjeti, jer će se njegove nekretnine moći po zakonu prodati za cijenu ispod procjenjene vrijednosti.

Zaboravih reći da je Drago izdržao cijelu godinu zatvora.

I taman kada sam pomislio da je ovo ipak usamljen slučaj, ovih dana mi javiše za još dva skoro identična slučaja. Naime, 06.07. ove godine hrvatska policija je, na graničnom prelazu prilikom povratka u Hrvatsku, uhapsila Srbina **VESELINOVIĆ CVIJETINA** sina **STOJANA**, rođenog 1972. godine u selu Priluk, opština Zavidovići, kojeg je Opštinski sud u Belom Manastiru u odsustvu osudio na kaznu zatvora u trajanju od godinu dana, takođe zbog krivičnog djela krađe (što je iz kuće vlasništvo **BISTER JOSIPA** u selu Kamenci, u kojoj je stanovao do kraja 1996. godine, prilikom napuštanja, uzeo neke

poljoprivredne mašine).

Nekoliko dana kasnije, tačnije 12.07., hrvatska policija je uhapsila i povratnika **KORAĆ STOJANA** sina Teje, rođenog 1950. godine u selu Macute, opština Podravska Slatina, koji je takođe u jesen 1991. godine napustio rodno selo i nastanio se u Duboševici u Baranji u kući **TATAI STEVANA**, u kojoj je živio do početka 1997. godine, i iz koje je, prema presudi, prilikom napuštanja uzeo neke pokretne stvari (traktor sa priključcima te kuhinjski namještaj i neke kućanske aparate), zbog čega ga je isti sud u odsustvu osudio za isto djelo i to na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci.

U oba slučaja osuđenici su dužni vlasnicima kuća platiti i vrijednost navodno ukradenih stvari, koje su mogli popisivati i procjenjivati po slobodnoj volji. Obojica pomenutih se nalaze u zatvoru, prvi u Remetincu, a drugi u Osijeku i čekaju da im se postupci ponove u njihovoj prisutnosti.

U sva tri slučaja optuženici su se branili da su iz kuća u kojima su stanovali prilikom napuštanja zaista uzeli neke sitnije stvari, ali im takvu odbranu sud nije prihvatio. Nije teško pretpostaviti da će sud, i prvostepeni i drugostepeni, pošto su u pitanju isti sudovi, odlučivati po sistemu presedana i u ova dva potonja slučaja po uzoru na prvi slučaj.

Pomenuti sudovi ne uvažavaju niti kao olakotnu okolnost tvrdnje optuženika da su i njihove kuće opljačkane i oštećene, kao uostalom i sve kuće, pokućstvo i svo ostalo blago, stotina hiljada srpskih izbjeglica i prognanika sa područja Hrvatske i bivše RSK.

Sve se ovo dešava u vrijeme kada je Hrvatska zvanično postala kandidat za člana Evropske unije, a ova dva potonja slučaja u istom mjesecu kada je američka organizacija za zaštitu ljudskih prava Hjuman rajts voč (HRW) objavilo svoj izvještaj (19.07.2004.) u kojem se ocjenjuje "da većina suđenja za ratne zločine na hrvatskim sudovima pokazuje etničku pristrasnost i nedostatak profesionalizma".

Pomenuti slučajevi ne spadaju u sferu ratnih zločina, pa, vjerovatno, i nisu pod pažnjom HRW i sličnih organizacija, što znači da je hrvatsko pravosuđe pronašlo novi način da Srbima oteža ili onemogućuje povratak.

Pitanje je samo da li će međunarodna zajednica, posebno Evropa, još jednom zažmuriti i na ovu očitu etničku diskriminaciju prema Srbima koju sprovodi Hrvatska kao kandidat za članstvo u EU.

Savo Štrbac

“Večernji list”, 08.07.2004.

PRETUČEN JER IMA SRPSKO IME

“VODICE - **JOVAN KOLAR** vjerojatno će cijeli život pamtiti svoj osamnaesti rođendan. Petorica Vodičana, čija imena znamo, ali zbog istrage ih ne smijemo otkriti, u noći s 3. na 4. srpnja bez ikakva povoda najprije su verbalno, a potom i fizički napala Jovana Kolara. - Izašao sam s bratom **ANTONIJE** (17) i prijateljima na piće. U kafić Dalmatino došli smo oko 23 sata, pijuckali za šankom i razgovarali. Nедуgo zatim došla su dvojica starijih Vodičana, meni poznata iz viđenja i iz čistog mira me počela vrijeđati, govoreći da sam četnik i pjevajući mi nacističke pjesme. Ignorirao sam ih i to je upalilo, oni su otišli - ističe Jovan Kolar, te nastavlja svoju priču:

- Nakon nekog vremena mladići su se vratili, ali s prijateljima, ponovo su počeli govoriti kako Srbe treba ubiti, kako smo životinje pod zaštitom. Kako ignoriranje nije upalilo, rekao sam im: Ako me toliko želite ubiti, možemo se potući. Bio sam okrenut leđima. U tom trenutku jedan od mladića (čiji identitet znamo, ali ga nismo mogli objaviti) udario me staklenim predmetom u predjelu glave. Nakon udarca, počeli su me mlatiti šakama, okrenuo sam se i uzvatio udarac, ali su me tada ostala četvorica počela gađati bocama, peljarama, čašama. Svi su to mirno gledali i nitko nije stao na moju stranu.

Jovan je u bolnici proveo dva dana. U otpusnom pismu stoji da ima više rana na glavi te da se osjeća malaksalo. Obitelj Kolar u Vodicama živi 25 godina. Majka Jovana - Zorica Kolar - rođena je Vodičanka kao i njezini sinovi. Otac Boradin Kolar rođen je u Drnišu, a tijekom rata bio je pripadnik 113. brigade. Policija cijeli slučaj jučer nije htjela komentirati.”

“Pravi odgovor”, 13.07.2004.

POČAST PRECIMA

“U sklopu tradicionalnih Vidoždanskih susreta, u organizaciji srpskog kulturnog društva Zora, u beogradskom Etnografskom muzeju, održana je promocija knjige ‘Most uzdisaja’, autora **MIRKA ŽEŽELJA**. Radi se o djelu koje prati život **PETRA JAGODIĆA KURIDŽE**, vođe velike narodne bune u Bukovici, protiv Mletačke vlasti 1704. godine, nakon koje je Kuridža proveo zatočen u venecijanskim zatvorima punih 40 godina. Knjiga, inače objavljena 1980. godine, predštampana je povodom 300-te godišnjice od ovog događaja.

‘Sjećanjem na 300-tu godišnjicu bune i kobne sudbine njenog vođe popa Petra Jagodića Kuridže, protjerani i mučenički narod Kninske krajine, odaje dužne počasti svojim davnim precima i mučenicima’, stoji u uvodu ovog djela.

Tokom umjetničkog dijela programa, glumac **JOVO MAKSIĆ** čitao je odlomke iz knjige, a kvaliteta svojih glasovnih mogućnosti pokazala je ženska pjevačka grupa *Dinarke* i novosadska klapa *Grdelin*.

Na svečanosti su uručene i tradicionalne nagrade SKD Zora, plaketu su dobile **DINARKE**, a predsjednik ‘Veritasa’ **SAVO ŠTRBAC**, dobio je prsten Zore.”

“Vjesnik”, 16.07.2004.

ODBACITI NEUTEMELJENE OPTUŽNICE PROTIV IZBJEGLIH SRBA

“WASHINGTON - ‘SAD pozitivno ocjenjuje suradnju Hrvatske s Haškim sudom i napore na povratku izbjeglih Srba, te očekuje da Hrvatska nastavi tim putem’, rekla je u srijedu zamjenica pomoćnika američkog državnog tajnika za južnu i srednju Europu **KATHLEEN STEPHENS** i dodala da SAD nastavlja ohrabrivati hrvatsku vladu da osigura

suradnju lokalnih vlasti u stvaranju ‘ozračja dobrodošlice’ za one izbjegle Srbe koji se žele vratiti u svoje domove, uključujući odbacivanje neutemeljenih optužnica za ratne zločine protiv izbjeglih Srba. Svjedočeći pred Odborom za vanjskopolitičke odnose američkog Senata o američkoj politici prema jugoistočnoj Europi, **STEPHENS** je rekla da je hrvatska vlada od dolaska na vlast u prosincu poduzela niz pozitivnih koraka u suradnji s Haškim sudom, povratku izbjeglih Srba i jačanju odnosa sa susjednim zemljama. Napomenula je kako SAD želi da Hrvatska ostane na pravom putu i da ima još posla koji treba obaviti. Govoreći o suradnji Hrvatske s Haškim sudom, Stephens je istaknula da je Hrvatska početkom 2004. Sudu izručila pet optuženih Hrvata iz BiH. ‘Odobravamo ove pozitivne poteze zagrebačkih dužnosnika i nadamo se da će se taj trend nastaviti uhićenjem i izručenjem **ANTE GOTOVINE**’, navela je Stephens u pisanom svjedočenju. Glede povratka izbjeglih Srba, Stephens je rekla da se hrvatska vlada usredotočila na obnovu kuća Srba i rješavanje problema ilegalnog stanovanja u srpskim kućama. ‘Sadašnja je vlada poduzela pozitivne, konkretne mjere na povratku izbjeglica i izgleda da poduzima usklađeni napor da ispoštuje agresivne rokove za rješavanje obnove kuća i stanarskih prava’, rekla je. Naglasila je da je nova vlada od preuzimanja vlasti za samo šest mjeseci riješila 90 posto preostalih slučajeva ilegalnog stanovanja u srpskim kućama i da je od oko 500 slučajeva neriješeno ostalo samo 55. Napomenula je da je Vlada, nakon godina izbjegavanja, učinila napredak i u osiguravanju stanova za one koji su imali stanarsko pravo, ali da se tu još mnogo treba napraviti. Stephens je rekla da se od oko 300.000 Srba

HRONIKA POVRATKA

koji su napustili Hrvatsku tijekom sukoba, u nju vratilo oko 137.000, a da je više od 200.000 izbjeglica ostalo u SCG-u i BiH te da je prema nedavnoj studiji OESS-a sve manje vjerojatno da će se vratiti.”

“Tanjug”, 19.07.2004.

NOVI ROK ZA PODNOŠENJE ZAHTEVA ZA OBNOVU OBJEKATA

“BEOGRAD - UNHCR je danas objavio oglas kojim se izbjeglice iz Hrvatske obaveštavaju da je Vlada Hrvatske odlučila da do 30. septembra produži rok za podnošenje zahteva za obnovu oštećenih stambenih objekata. Novi rok namenjen je osobama koje do sada nisu iz bilo kog razloga podnele zahtev za obnovu. Oni koji su podneli zahtev pre isteka prethodnog roka, 31. decembra 2001. godine, i poseduju potvrdu od nadležnih institucija Hrvatske da je zahtev podnet, ne treba ponovo da ga podnose.”

“Novi list“, 20.07.2004.

HRW: SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE U RH PRISTRANA

“WASHINGTON - Većina suđenja za ratne zločine na hrvatskim sudovima pokazuje etničku pristranost i nedostatak profesionalizma, ocijenila je u ponedjeljak američka organizacija za zaštitu ljudskih prava Human Rights Watch. HRW u priopćenju kao primjer koji pokazuje općenite mane hrvatskog pravosuđa u progonu ratnih zločina navodi suđenje Srkinji **IVANKI SAVIĆ** iz Vukovara, koja je, kako tvrdi ta organizacija, bez stvarnih dokaza osuđena za ratne zločine 21. siječnja 2004. Dva temeljna problema suđenja Ivanki Savić, kaže HRW, organizacija sa sjedištem u New Yorku, su pogrešna primjena hrvatskog i međunarodnog pra-

va kao i etnička pristranost protiv nje kao Srkinje. ‘Problemi na suđenju Savićevoj, pristranost i nedostatak pravnog profesionalizma karakteristike su većine suđenja za ratne zločine u Hrvatskoj’, rekla je **RACHEL DENBER** iz HRW-a dodajući kako se hrvatski sudovi trebaju držati mnogo viših standarda u krojenju pravde. Ivanka Savić, 78, osuđena je nepravomoćno na 4,5 godine zatvora zbog potkazivanja Hrvata koji su sudjelovali u obrani Vukovara srpskim okupatorima nakon pada grada, zlostavljanja jedne Hrvatice i krađe vrijednih predmeta iz kuća susjeda Hrvata. HRW kaže da na suđenju nisu iznijeti dokazi da je Savić potkazala Hrvate, a za druge optužbe da su utemeljene na očitom iskrivljavanju svjedočenja ključnog svjedoka. Kao argument za nisku opću ocjenu standarda suđenja za ratne zločine u Hrvatskoj HRW navodi kako je hrvatski Vrhovni sud u posljednje vrijeme poništio niz odluka županijskih sudova sa suđenja Hrvatima za ratne zločine koja su rezultirala ili oslobođanjem ili blagim kaznama te presude nekim Srbima i poslao slučajeve na ponovno suđenje. HRW kaže kako sve veća spremnost Haškog suda da ustupi slučajeve nacionalnim pravosuđima u okviru strategije završetka svoga rada naglašava važnost učinkovitog i poštenog suđenja na domaćim sudištima.

“Hina”, 24.07.2004.

USTOLIČENJE EPISKOPA GORNJOKARLOVAČKOG

“U Manastiru Gomirje kod Vrbovskog danas je započela dvodnevna manifestacija ustoličenja novog vladike za episkopa gornjokarlovačkog koje će sutra obaviti poglavar Srpske pravoslavne crkve patrijarh **PAVLE**. U Gomirju se okupilo 19 arhijereja, odnosno srpsko-pravoslavnih

episkopa i metropolita pravoslavnih crkava iz ukupno desetak zemalja kako bi prisustvovali današnjem narečenju, tj. imenovanju **GERASIMA POPOVIĆA**, igumana Manastira Gomirja, za novog vladiku gornjokarlovačkog i dočekali patrijarha Pavla, čiji se dolazak očekuje večeras.

Hirotoniji - svetoj liturgiji ustoličenja, koja će se održati sutra, prisustvovat će uz oko tisuću pravoslavnih vjernika iz Slavonije, Baranje, Karlovca, Rijeke, Pule i Republike Srpske u BiH, ministar za dijasporu Republike Srbije i Crne Gore **VOJISLAV VUKČEVIĆ**, ministar Republike Srpske za odnose s vjerskim zajednicama **DUŠAN ANTELJ**, tajnik Komisije Vlade RH za odnose s vjerskim zajednicama **FRANJO DUBROVIĆ**, saborski zastupnici **MILORAD PUPOVAC** i **MILAN ĐUKIĆ** te predstavnici Zagrebačke i Riječko-senjske nadbiskupije Katoličke crkve **VLADO KOŠIĆ** i **IVAN DEVČIĆ**, saznaje se od **JELENKA STOJANOVIĆA**, paroha srpsko-moravičkog zaduženog za odnose s javnošću.

Vladika gornjokarlovački iguman Gerasim Popović stolovat će u Gomirju sve dok se u Karlovcu, kao sjedištu gornjokarlovačke eparhije, ne steknu uvjeti i obnovi devastiran parohijski dom, rekao je otac Jelenko Stojanović.”

“Pravi odgovor”, 27.07.2004.

PONIŠTENJA UREDBA

“Ustavni sud Republike Srbije doneo je u prošli četvrtak (22. jula) odluku kojom se utvrđuje da Uredba o merilima i kriterijumima za obezbeđivanje privremenog smeštaja izbjeglica u stambenim jedinicama, koju je Vlada Srbije donela krajem prošle godine, nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom. U Ustavnom sudu, međutim, osim štire informacije da Uredba prestaje da važi danom objavljivanja odluke suda u Službenom gla-

HRONIKA POVRATKA

sniku, nisu hteli da saopšte po-jedinosti koje se tiču sudbine po-jedinačnih akata koje je Komesarijat za izbeglice doneo na osnovu pomenute Uredbe. Najvažniji i najkontroverzniji od njih je konkurs za dodelu stanova izbeglicama na privremeno korišćenje, raspisan za vreme mandata smenjenog komesara **OZRENA TOŠIĆA** (u januaru 2004). Konkurs je, da podsetimo, stopiran, na kratko, od strane novog komesara **DRAGIŠE DABETIĆA**, komisije su, navodno, nastavile s radom a iz Komesarijata su stizale informacije da zbog velikog broja pristiglih molbi komisije nisu u mogućnosti da okončaju konkurs u planiranom roku...

Tekst predloga odluke sa-držan je u dve tačke. U prvoj se utvrđuje nesaglasnost Uredbe sa Ustavom i Zakonom, međutim u drugoj tački se predlaže da se odbaci zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu ure-dbe. Kakve će pravne posledice proizvesti odluka Ustavnog suda, u ovom trenutku je teško reći.

U ovoj instituciji obećano nam je da ćemo šire obrazloženje dobiti posle njenog objavljivanja u Službenom glas-niku.

“Slobodna dalmacija”, 28.07.2004.

UBRZAVA SE PROJEKT STAMBENOG ZBRINJAVANJA U KNINU

“U prvoj polovici ove godine u Hrvatskoj je vlasnicima vraćen u posjed 1461 stambeni objekt. Gotovo trećina ovih objekata bili su protupravno korišteni. U cijeloj zemlji još je zauzeto 2048 stambenih jedinica, od čega je 1420 vlasnika podnijelo zahtjeve za povrat svoje imovine, dok se preostalih više od 600 vlasnika još nije javilo nadležnome Mini-starstvu sa zahtjevom za povrat. S obzirom na to da rok za povrat privatne imovine istječe krajem

ove godine, dinamika povrata imovine i stambenog zbrinjavanja privremenih korisnika dosta je ubrzana. Osjeća se to i u Kninu, gdje je ovaj problem najizraženiji. Zahvaljujući intenzivnijem otkupu kuća preko državne Agencije za promet nekretninama, koja je samo posljednjih nekoliko mjeseci otkupila oko 150 kuća, broj zauzetih objekata u Kninu smanjio se na 469. Prije samo nekoliko mjeseci u Kninu je bilo 700 zauzetih privatnih kuća...”

“Vjesnik”, 31.07.2004.

STRASBOURG KAO KATALIZATOR

“Europski sud za ljudska prava u četvrtak je ustvrdio da u predmetu Blečić protiv Hrvatske nije došlo do povrede prava 78-godišnje Kristine Blečić, nekadašnje nositeljice stanarskog prava u Zadru, koja je uoči samog rata napustila grad. Takvom odlukom strasbourški sud najavio je najvjerojatnije posljednju fazu u rješavanju pitanja stanarskoga prava u Hrvatskoj, pitanja koje je opterećivalo odnose Hrvatske i međunarodnih organizacija, posebice OEES-a. Sud za ljudska prava je, naime, ocijenio da »eskalamacija oružanog sukoba ne opravdava napuštanje grada, jer je ta situacija jednako pogodila sve građane«.

Ta će odluka biti dobra prigoda da se to pitanje efikasno riješi nakon što je godinama izazivalo političke i diplomatske napetosti. OEES i nekoliko hrvatskih vlada godina se nisu razumjeli upravo na pitanju stanarskih prava. O brojcima onih koji su polagali pravo na stanove međunarodni predstavnici i hrvatske vlasti nisu se mogli dogovoriti, a obje su strane optuživale onu drugu za pretjerivanje.

Do pomaka je došlo kada je bivši ministar javnih radova,

obnove i graditeljstva Radimir Čačić najavio da će biti osiguran smještaj za izbeglice povratnike što su živjeli u stanovima za koje je postojalo stanarsko pravo na područjima koja nisu od posebne državne skrbi, uključujući i velike hrvatske gradove. Sasvim je izvjesno da to pitanje tek treba riješiti konkretnim potezima. Riječ je prije svega o praktičnom poslu nalaženja smještaja za sve koji se žele vratiti, a najveći dio njih je bio nositelj stanarskog prava. Posebno je visoka razina suglasnosti kad je riječ o stanarskom prava postojala između EU-a i SAD-a, pa se cijelo vrijeme razgovaralo o različitim načinima rješenja, među kojima je bio i dugoročni najam. Na tom tragu je i definitivno zatvaranje pitanja povratka izbeglica, poglavlja koje je stalno isticano kao politički uvjet za EU-integracije.”

“Tanjug”, 31.07.2004.

OEBS:HRVATSKA TREBA DA OBEŠTETI NOSIOCE STANARSKOG PRAVA

“ZAGREB - U današnjem komentaru o nedavnoj presudi Evropskog suda za ljudska prava koja se odnosi na zakonitost ukidanja stanarskih prava, šef Misije OEBS-a u Hrvatskoj rekao je da Hrvatska treba da ispuni zadatak obezbedjenja smještaja svim izbeglicama koje se vraćaju u nju.

Bivši nosioci stanarskog prava nad stanovima u društvenom vlasništvu najvažnija su preostala kategorija izbeglica bez rešenog stambenog pitanja u Hrvatskoj, rekao je šef misije Piter Semnebi, dodajući da bi, da se pitanje povratka izbeglica zaključi, bilo bitno obezbediti pristup odgovarajućem smještaju svim onim bivšim nosiocima stanarskih prava koji žele da se vrate.”

“Feral Tribune”, 16.07.2004.

BUDŽET NA STRATIŠTU

“U proteklih godinu dana građani su protiv Republike Hrvatske podigli najmanje petsto zahtjeva za naknadu štete nastale terorističkim djelimatokom devedesetih godina. Prema Feralovim informacijama iz pravosudnih izvora ukupno potraživanje oštećenih, uglavnom osoba srpske nacionalnosti, koje se onosi na naknade za ubojstva članova obitelji ili njihovo ranjavanje, prelazi tristo milijuna kuna! Službeni podaci iz Državnog odvjetništva govore da je samo na osnovu Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija, koji je donesen krajem srpnja 2003. godine, podneseno 390 zahtjeva za isplatu nematerijalne štete u iznosu od 138 milijuna kuna, dok broj zahtjeva upućenih na osnovu Zakona o odgovornosti Republike Hrvatske za štetu uzrokovanu od pripadnika hrvatskih oružanih i redarstvenih snaga tijekom Domovinskog rata, glavnom državnom odvjetniku Mladenu Bajiću - nije poznat.

Među predmetima koji padaju pod oba zakona nalaze se slučajevi ubojstava u Gospiću, Vukovaru, Ogulinu, Slatini, Pakracu, Otočcu... Riječ je o tužbama i zahtjevima za naknadu štete koje su građani podnijeli zbog “posljedica smrti, tjelesnih povreda ili oštećenja zdravlja”. Samo za ubojstva oštećene obitelji podigle su najmanje 260 zahtjeva “teških” ukupno 76 milijuna kuna...

Premda su mediji ovih dana izvještavali da je država u slučaju ubojstva Nikole Kosića početkom srpnja pred zagrebačkim Općinskim sudom izgubila prvi spor za isplatu naknade za štetu, Feral doznaje da je prije njih pravomoćnu presudu dobila obitelj Nikole Karleuše i to na, vjerovali ili, gospićkom Županijskom sudu. Nikola Karleuša stradao je 1999. godine na svom imanju u Brlogu kraj Otočca. Njemu su, još uvijek nepoznati počinitelji, u stogu sijena podmetnuli eksplozivnu napravu.

Kad je Nikola krenuo vilama po sijeno za stoku, mina je eksplodirala i Nikola je na mjestu preminuo...

Obitelj Karleuša - supruga Julika, sin Đorđe i kći Mirjana Mirković ovih dana čekaju ukupnu isplatu 331.206 kuna: supruga 135 tisuća, sin i kćer po 90 tisuća, te 16.206 za materijalnu štetu. Pravomoćnu presudu donio je gospićki sudac Pavao Rukavina.

Za razliku od onoga koji je ubio Nikolu Karleušu, ubojica Nikole Kosića je poznat. Njega su, naime, dva vojna policajca odvela iz kuće na egzekuciju Dinku Matijeviću koji je naočigled policajaca Kosiću pucao u glavu. Počinitelj je osuđen na četiri i pol godine zatvora, ali je odležao tek nekoliko mjeseci, jer ga je pokojni predsjednik Franjo Tuđman pomilovao. Sutkinja Andrea Krstanović-Čada presudila je da se obitelji Kosić - suprugi Jelki i djeci Draženki i Saši - isplati ukupno 690 tisuća kuna naknade.

...na zagrebačkom Općinskom sudu, sutkinja Davora Čurko Nasić naložila Republici Hrvatskoj da članovima obitelji ubijenog Nikole Papića koji je likvidiran u ogulinskom zatvoru ukupno isplati 572.777 kuna. Policija je 19. studenog 1991. godine Papića odvela s radnog mjesta na obavijesni razgovor u zatvor u Ogulin gdje je bilo još dvadesetak građana. Međutim, razgovor o navodnoj Papićevoj neprijateljskoj djelatnosti nikad nije obavljen jer je u zatvorsku menzu, gdje su “sumnjivci” bili smješteni, upao vojnik HV-a Mladen Puškarić zvani Stipica te ispalio rafal iz automatske puške ubivši pritom trojicu ljudi.

Presuđeno je da se supruzi Neveki Papić isplati 247.404 kune, te kćerkama Nikolini Sušac 175.373 i Nataliji Bokulić 150 tisuća kuna...

Osim slučaja Papić, Luka Šušak vodi još više desetaka sličnih postupaka: naknade za zločine u Paulinu Dvoru, Varivodama, Sisku, Koranskom mostu... “Slučaj u Paulin Dvoru je jako zanimljiv. Na našu tužbu sa zahtjevom za naknadom, državni odvjetnik - dakle, čovjek iz iste

institucije koja je optužila počinitelje za zločin nad devetnaestoro civila od kojih je jedan pripadnik HV-a i osuđen - u odgovoru se protivi naknadi štete. Znači, isti organ u istom slučaju postupa na drukčiji način, ovisno kako mu odgovara. U Varivodama su pripadnici HV-a bili osuđeni, da bi kasnije postupak protiv njih bio obustavljen. Nova optužnica nije podignuta premda se zna da su zločin počinili pripadnici HV-a.

Tako je i s Koranskim mostom, gdje inzistiramo da tužitelji sastave optužnicu po zakonu i da njome obuhvate sve radnje i počinitelje, a ne samo Mihajla Hrastova. U svakom slučaju, poznato je da su ubojice iz redova HV-a. Zna se tko je što napravio. Politika mora izvršiti pritisak na pravosuđe da konačno počne poštovati zakone”, rekao je Šušak za Feral.

Odvjetnik Anto Nobilo vodi dvadesetak slučajeva iz Gospića, tri iz Pakračke Poljane, potom slučaj Milorada Miščevića kojem je, kao i Karleuši, podmetnuta eksplozivna naprava. “U svim slučajevima gdje za to ima osnova, nastojimo dokazati da su zločin počinili pripadnici HV-a ili MUP-a. Upravo zbog toga najkomotniju situaciju imamo u slučaju Gospić gdje su počinitelji, pripadnici HV-a, pravomoćno osuđeni”, objašnjava Nobilo. Njegovom Uredu obratile su se i dvije udovice iz Vukovara koje zastupaju stotinjak ubijenih srpskih civila iz tog grada još prije početka rata. Njih su navodno pogubili “merčepovci”.

... Za oštećene i njihove odvjetnike od posebne je važnosti dokazati da su djela počinili pripadnici HV-a ili MUP-a, s obzirom da po Zakonu o terorističkim aktima oštećenik ima pravo na naknadu od tek 60 posto od iznosa štete koju utvrdi sud, što se tumači kao protuustavna odredba. Za naknadu za teroristička djela uveden je i zakonski cenzus od 350 tisuća kuna, dok za slučajeve kada su počinitelji zločina pripadnici HV-a i MUP-a, takvih ograničenja nema.”

POGINULI I NESTALI

“Novosti”, 11.07.2004.

NE LAŽE, SAMO GOVORI NEISTINU

“ZAGREB - Potpredsednik hrvatske vlade **ANDRIJA HEBRANG** na zasedanju Hrvatskog sabora izneo je podatak da je u prošlom ratu ubijeno 7.183 hrvatska i 162 srpska civila.

Na te njegove ‘verodostojne’ podatke, juče se oglašio dr **ŽARKO PUHOVSKI**, predsednik Hrvatskog helsinškog odbora rečima: ‘Hebrang je time pokazao i zabrinjavajući nedostatak elementarne pristojnosti pogotovo kada govori o etničkom obimu civilnih žrtava rata. Ali, još je gore to što je potpredsednik vlade izneo neistinu’.

U izjavi u HIN-u Puhovski je istakao da je broj stradalih Srba bar šest puta veći od onog koji je izneo Hebrang, i da se ti podaci odnose samo na stradanja za vreme akcija ‘Bljesak’ i ‘Oluja’.

Hebrang, kojem to nije prva javno izgovorena neistina, nedavno je u Saboru izjavio, pošto ga je jedan delegat nazvao ‘lašcem’: ‘Ja ne lažem, ja samo govorim neistinu’.”

“Slobodna dalmacija”, 12.07.2004.

KOMEMORACIJA ZA ŽRTVE SREBRENICE

“BANJA LUKA/SREBRENICA - Posmrtni ostaci 338 identifikiranih Bošnjaka koje su srpske snage ubile u Srebrenici između 10. i 19. srpnja 1995. godine ukopani su u nedjelju, devet godina nakon pokolja, u Memorijalnom centru Potočarima u istočnoj Bosni. Vjerski obred i prigodna ceremonija u Potočarima održana je u nazočnosti 20.000 ljudi među kojima su bili predstavnici diplomatskog zbora akreditiranog u BiH, najviši dužnosnici Federacije BiH, predstavnici zajedničkih organa i izaslanstva vlade Republike Srpske koju je predvodio potpredsjednik **BORIS GAŠPAR**. Predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine **SULEJMAN TIHIĆ** je na komemoracijskom skupu kazao kako događaji poput srebreničkoga obvezuju da se svi ubijeni pronađu i dostojno ukopaju, a počinitelji zločina kazne po zakonu.“

“Glas javnosti”, 13.07.2004.

ZA MASOVNE GROBNICE JOŠ NEMA OPTUŽNICA

“BEOGRAD - Do kraja jula Komisija Saveta ministara SCG za nestala lica trebalo bi da nastavi identifikaciju leševa pronađenih u masovnoj grobnici u Petrovom selu kod Kladova, a

tokom avgusta i da započne sa utvrđivanjem identiteta ekshumiranih u blizini jezera Perućac kod Bajine Bašte. Kako je za ‘Glas’ izjavio **GVOZDEN GAGIĆ**, šef Biroa za kidnapovana i nestala lica Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju, koji deluje u okviru Komisije Saveta ministara, u poslednje dve godine, Unmiku i porodicama predato je 276 identifikovanih tela nastradalih Albanaca od 836 ekshumiranih leševa na tri lokacije u Srbiji, gde su otkrivene masovne grobnice...”

“Danas”, 14.07.2004.

PRONAĐENA MASOVNA GROBNICA KOD BRATUNCA

“Sarajevo - Ekspertska komisija za traženje nestalih osoba pri Kantonalnom sudu Tuzla i članovi Međunarodne komisije za traženje nestalih, otkrili su u selu Blječeva kod Bratunca i Srebrenice još jednu masovnu grobnicu, koja je počela danas da se otkopava. Pretpostavlja se da je reč o sekundarnoj grobnici, odnosno da su ta tela već ranije bila zakopana, a kasnije premeštena na tu lokaciju. Prema nađenim dokumentima i ličnim stvarima, pretpostavlja se da je

S A H R A N E

GROBLJE KNIN, GRAČAC I KORENICA

rođenog 1907. godine u Biovičinom selu kod Knina.

GROBLJE SOMBOR

Dana 14.07.2004. godine na Velikom pravoslavnom groblju u Somboru sahranjeni su posmrtni ostaci **PETROVIĆ MIRJANE** kći Ilije, rođene 04.05.1947. godine u Skopju u Makedoniji.

GROBLJE BIROVAČA KOD DONJEG LAPCA

Dana 20.07.2004. godine na

groblju u Birovači sahranjen su posmrtni ostaci **OBRADOVIĆ DANE** sina Stevana, rođenog 1908. godine u Birovači kod Donjeg Lapca.

GROBLJE ERVENIK KOD KNINA

Dana 22.07.2004. godine na groblju u Erveniku sahranjeni su posmrtni ostaci **KOVAČEVIĆ BOGDANA** sina Save, rođenog 1908. godine u Erveniku kod Knina.

GROBLJE INĐIJA

Dana 10.07.2004. godine na Gradskom groblju u Inđiji sahranjeni su posmrtni ostaci **JAKŠIĆ MILE** sina Dane, rođenog 13.01.1943. godine u Prkosu kod Bosanskog Petrovca.

GROBLJE BIOVIČINO SELO KOD KNINA

Dana 10.07.2004. godine na groblju u Biovičinom selu sahranjeni su posmrtni ostaci **VUKIĆ STEVANA** sina Petra,

SUDSKI POSTUPCI

SUDSKI POSTUPCI PROTIV SRBA U REPUBLICI HRVATSKOJ

“On line”, 01.07.2004.

ZORANA BANIĆ OSUĐENA NA DESET GODINA ZATVORA

“Županijski sud u Zadru proglasio je danas **ZORANU BANIĆ** (52), Srpkinju iz Zemunika Gornjeg, krivom za sudjelovanje i supočinjene ratnog zločina nad civilnim pučanstvom u Škabrnji 18. studenoga 1991., te je osudio na desetogodišnju kaznu zatvora. U kaznu zatvora uračunato je i vrijeme provedeno u pritvoru od 1. studenoga 2000. kada je uhićena u Švicarskoj i prepraćena u Hrvatsku. Sud je odredio da do daljnjega ostane u pritvoru. Kako je navela, predsjednica Sudskog vijeća, sutkinja **ENKA MOKOVIĆ**, tom presudom je djelomično stavljena izvan snage presuda Zorani Banić iz 1995., kada je u odsutnosti, kao osmooptužena u skupini odsutnih srpskih optuženika, osuđena na 20 godina zatvora. Ovo je bilo treće suđenje Zorani Banić. Godine 1995. u odsutnosti je osuđena na 20 godina zatvora, a presuda je postala pravomoćna 1998. Nakon uhićenja u Švicarskoj i izručenja Hrvatskoj 2001., po zakonu joj je omogućeno ponavljanje suđenja. Na ponovljenom suđenju 2002. nepravomoćno je osuđena na 13 godina zatvora. Lani u prosincu Vrhovni sud je ukinuo tu presudu, po žalbi njezina odvjetnika **LUKE ŠUŠKA**, a u travnju ove godine počelo je novo suđenje. Na novom suđenju saslušano je 65 svjedoka tijekom dokaznog postupka. Sud je, kazala je sutkinja, nedvojbeno utvrdio da je optužena Zorana Banić supočiniteljica kaznenog djela ratnog zločina u Škabrnji 18. studenoga 1991. (kada je ubijeno 43 civila). Jedanaest svjedoka je vidjelo optuženu toga dana u Škabrnji...

Kao medicinska sestra morala je zaštititi civile, a nije se pobrinula ni za nepokretne civile u Škabrnji. Profesija joj je nalagala

da to učini, no, ona u Škabrnji nije bila u funkciji medicinske sestre, niti je obavljala dužnosti medicinskoga karaktera. Iako nije utvrđeno da je osobno pućala, ona je supočiniteljica, istaknula je sutkinja Moković koje je svoje obrazloženje presude zaključila obraćajući se optuženoj: ‘I Vaša kap tamo, tkala je zločin’. Obrazlažući presudu sutkinja Enka Moković je rekla, da je najnovija presuda Zorani Banić, slijedila logiku presude iz 1995., kad je osuđeno 18 Srba zbog ratnog zločina nad civilnim pučanstvom. Tada je supočiniteljima određena kazna od deset godina zatvora, pa je prema tome i danas Zorani Banić, kao supočiniteljici, također izrečeno deset godina zatvora.”

“Večernji list”, 14.07.2004.

MILICAJCIMA 55 GODINA ZATVORA

“VUKOVAR - Predsjednik sudskog vijeća Županijskog suda u Vukovaru **ANTE ZELJKO** jučer je nepravomoćno izrekao šestorici Srba iz Borova zatvorsku kaznu od ukupno 55 godina zbog ratnog zločina počinjenog protiv civilnog stanovništva u Borovu od 1. kolovoza do 13. rujna 1991., kao pripadnicima milicije tzv. SAO Krajine. **JOVAN ĆURČIĆ** (48) osuđen je na 15, **MILOŠ DRŽAJIĆ** (35) na 11, a **DUŠKO MIŠIĆ** (40) na 7 godina zatvora, dok su u odsutnosti osuđeni **MLADEN MAKSIMOVIĆ** (36) na osam, a **DRAGAN SAVIĆ** (34) i **JOVICA VUČENOVIĆ** (45) na sedam godina zatvora. Ćurčiću, Držajiću i Mišiću u kaznu se ubraja i vrijeme provedeno u pritvoru od 13. ožujka lani.

Obrazlažući presude, Zeljko je rekao kako je u dokaznom postupku utvrđeno da su osuđeni poćinili djela za koja ih tereti optužnica i da su kršeći pravila međunarodnog prava, za oruža-

nog sukoba mućili i nećovjećno postupali prema civilnom stanovništvu. Time su poćinili ratni zloćin protiv civilnog stanovništva.

Za Ćurčića je iskazima svjedoka utvrđeno da je bio komandant postaje milicije u Borovo i da je naređivao zatvaranje u podrumске prostorije zatoćenika, odvođenje na prisilni rad, pri ćemu su zatoćenici bili zlostavljani, tućeni gumenim i drvenim palicama, a od zadobivenih ozljeda **Željko Hodak** je preminuo.

Držajić je kao pripadnik milicije bez naloga pretraćivao kuće Hrvata i pritom ih zlostavljao, u nekoliko je navrata s drugim milicajcima odvodio iz zatvora zatoćenike i nakon što bi ih premlatili, vraćali su ih u zatvor, a neki je svjedok izjavio da je perući milicijsko vozilo pronašao ljudsko uho i krv, za što je Držajić rekao kako je to on ućinio.

MAKSIMOVIĆ, MIŠIĆ i **DRAGAN SAVIĆ** 12. rujna oko 22 sata iz zatvora su u postaju odveli sedam zatoćenika i tukli ih drvenim palicama, trojica su se pritom onesvijestila, a **JOVICA VUČENOVIĆ** zatvorenike je ispitivao i tukao. Ćurčiću, Držajiću i Mišiću produljen je pritvor do pravomoćnosti presude.”

“Vjesnik”, 17.07.2004.

STOISAVLJEVIĆU ŠEST GODINA ZATVORA ZA RATNI ZLOĆIN

“OSIJEK - Nepravomoćnom presudom Županijskog suda u Osijeku **MILAN STOISAVLJEVIĆ** iz Osijeka proglašen je krivim za ratni zloćin nad civilnim stanovništvom i osuđen na šest godina zatvora. Optužnica ga je teretila da je tijekom 1991. godine, kao pripadnik JNA, došao na područje Ernestinova, Bobote i Vere gdje je sudjelovao u uhićenju i ispitivanju većeg broja nerspskog stanovništva. Osim toga, na teret mu se stavlja i da

SUDSKI POSTUPCI

SUDSKI POSTUPCI PROTIV SRBA U REPUBLICI HRVATSKOJ

je sudjelovao u uhićenju, ispitivanju i zlostavljanju **FRANJE ŠAFRANA** i **STJEPANA KOLOMAZA** iz Ernestinova. Također ga se teretilo i da je sudjelovao u napadu na Ernestinovo, no za tu točku optužnice Stoisavljević nije osuđen. Iznoseći svoju obranu, optuženi je istaknuo da je bio prisilno mobiliziran, no sud takvu izjavu nije smatrao istinitom, jer je tijekom dokaznog postupka utvrđeno da je Stoisavljević iz Osijeka otišao dragovoljno, te se priključio jedinicama JNA.”

“**Glas srpske**”, 19.07.2004.

UHAPŠEN ZDRAVKO NOVKOVIĆ

“**BEOGRAD** - Hrvatska policija uhapsila je u petak Srbina **ZDRAVKA NOVKOVIĆA** (1972) na graničnom prelazu Bajakovo, rekao je Srni šef Informativno-dokumentacionog centra ‘Veritas’ **SAVO ŠRBAC**.

On je naveo da je Novković uhapšen u autobusu, dok je sa ženom i petogodišnjom kćerkom putovao na ljetovanje, na poziv brata iz Zagreba i sestre iz Poreča.

Sa lisicama na rukama odveden u zatvor u Šibeniku.

Šef ‘Veritasa’ kaže da je riječ o zamjeni identiteta, jer postoji osoba sa istim imenom i prezimenom koja je bila čuvar zatvora u Kninu, ali to ne znači da je činila krivična djela. Štrbac navodi da je ovo četvrto hapšenje u ovoj godini Srba sa područja Like, a svi se terete da su bili čuvari zatvora u Kninu tokom rata.”

Prema saznanjima Veritasa Novaković Zdravko je, nakon saslušanja kod istražnog sudije Županijskog suda u Šibeniku, dana 26.07.2004. godine pušten iz pritvora, pošto je sudija utvrdio da je u pitanju greška u identitetu.

“**Večernji list**”, 23.07.2004.

OSAM GODINA ZBOG ZLOSTAVLJANJA

“**OSIJEK** - **STOKAN SEKANIĆ** (51) zvani Stole, inače državljanin Srbije i Crne Gore, na Županijskom sudu u Osijeku nepravomoćno je osuđen na 8 godina zatvora zbog ratnog zločina protiv civila Belog Manastira, Kneževa i Kozarca, koji je počinio između kolovoza i prosinca 1991. godine. Nakon izricanja presude produljen mu je i pritvor, u kojem je od 12. veljače ove godine.

Tijekom suđenja je utvrđeno da je Sekanić, nakon okupacije Baranje, bio pripadnik tzv. milicije u Belom Manastiru, te da je ondje, u podrumskim prostorijama, psihički i fizički maltretirao nesrpsko stanovništvo, među ostalima **VELJKA SALONJU**, **PAVU ZEMLJAKA**, **TADIJU KAŠIĆA**, **NIKOLU KRŠIĆA**.

Optužnica ga je teretila i za sudjelovanje u napadu na selo Kozarac i ‘čišćenje’ po kućama. Iznoseći svoju obranu, Sekanić je naglasio da se dragovoljno predao hrvatskoj policiji, te da je za rata bio pripadnik rezervnog sastava policije jer nije mogao odbiti poziv za mobilizaciju. No, tvrdio je kako je uglavnom bio vozač i kuhar, te da nije htio otići iz Hrvatske, ali je 1995. morao zbog stalnih prijetnji.”

“**Vjesnik**”, 24.07.2004.

SUD JE TREBAO ODLUČITI JE LI 35 OSOBA POČINILO ZLOČIN ILI NIJE

“**VIROVITICA** – Obustavu postupka nad 35 osoba koje su još 1992. osumnjičene da su sudjelovale u ubojstvima 69 hrvatskih civila i dva policajca u Voćinu, Četekovcu, Balincima i Čojlugu u rujnu 1991., virovitičko-podravski HSP ocijenio je ‘sramotnim potezom vlasti’. U

priopćenju što ga je potpisao predsjednik Županijskog vijeća **ZVONIMIR ŠIMIĆ** ističe se da je odluku jesu li te osobe počinile ratni zločin ili oružanu pobunu morao donijeti sud, a ne odvjetništvo.”

NOVA HAPŠENJA

OSIJEK

Dana 09.07.2004. godine hrvatska policija je uhapsila Srbina **JANDRIĆ MILENKA** sina **MILANA**, rođenog 04.08.1956. godine u selu Ravneš, opština Bjelovar. Naime županijski sud u Osijeku je toga dana pozvao Milenka na saslušanje, a odmah po saslušanju je uhapšen i zadržan u zatvoru u Osijeku pod sumnjom da je 30.11.1991. godine u selu Draž u Baranji počinio dvostruko ubistvo. Inače Milenko je, nakon što je protjeran iz rodnog sela u jesen 1991. godine, zaista doselio u selo Draž ali nakon kritičnog događaja, u kojem je i živio sve do tzv. mirne reintegracije SBO u ustavno pravni poredak RH, kada se nakon kraćeg zadržavanja u Srbiji, vratio u rodno selo.

VERITAS

BRČKO

Dana 25.07.2004. godine na graničnom prelazu Brčko, pri likom prelaska iz BiH u RH, hrvatska policija je uhapsila Srbina **PIKULU RADOVANA** sina **MILOVANA** rođenog 31.08.1958. godine u Mostaru, inače aktivnog oficira vojske SCG, zbog navodno počinjenog ratnog zločina u toku 1991. godine na području Dubrovnika. Nakon hapšenja Pikula je priveden u zatvor u Dubrovniku. Sutradan nakon saslušanja pred istražnim sudijom pušten je iz pritvora a postupak protiv njega je obustavljen.

VERITAS

SUDSKI POSTUPCI

SUDSKI POSTUPCI NA PROSTORU EX JUGOSLAVIJE

“Blic”, 02.07.2004.

SUOČENJE OPTUŽENIH ZA MASAKR NA OVČARI

“BEOGRAD - U Posebnom odeljenju za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu juče je nastavljeno suđenje optuženima za ubistvo 200 hrvatskih ratnih zarobljenika na Ovčari kod Vukovara 1991. godine.

Optuženi **VUJO ZLATAR** i **ĐORĐE ŠOŠIĆ** negirali su da su se uopšte nalazili na mestu zločina. **GORAN MUGOŠA** je rekao da nije izvršio krivično delo koje mu se stavlja na teret, ali da je bio na Ovčari.

On je ispričao da je tog dana, oko podneva, u kasarni JNA, tražeći svog brata po majci koji se borio na hrvatskoj strani, video optuženog **MILANA LANČUŽANINA** u društvu majora **VESELINA ŠLJIVANČANINA** (kome se za zločin u Vukovaru sudi u Hagu).

Lančužanin je u svojoj odbrani rekao da je čitav taj dan proveo na putu, a da je tek uveče stigao u štab i odatle otišao na Ovčaru. U direktnom suočenju dvojice optuženih Mugoša, koji je u velikoj meri promenio svoj iskaz pred istražnim sudijom, rekao je da Lančužanina u kasarni možda video i dan ranije.”

“Beta”, 05.07.2004.

OPTUŽENI ZA OVČARU: NISMO KRIVI

“BEOGRAD - U nastavku suđenja za ratni zločin nad 192 hrvatska ratna zarobljenika na Ovčari, optuženi su negirali svoju krivicu. **MIROSLAV ĐANKOVIĆ**, koji se tereti za učešće u premlaćivanju zarobljenika dok su prola-zili kroz špalir ispred hangara na Ovčari i, kas-

nije, u streljanju zarobljenika, izjavio je da nije kriv, ali je odbio da iznese svoju odbranu sve dok svedoci sara-dnici ne daju iskaz pred sudom.

Đanković je, u iskazu datom tokom istrage, koji je danas pročitao pred Specijalnim sudom, izjavio da je bio na Ovčari, da je ušao u hangar, te da je jednom zarobljeniku koji ga je ranije maltretirao, ispalio metak iznad glave. Prvooptuženi **MIROLJUB VUJOVIĆ** ga je potom izbacio iz hangara i on je otišao kući. Optuženi je rekao da je tokom svog boravka na Ovčari video prebijanje zarobljenika i da mu je bilo jasno da će biti streljani.

NADA KALABA, nevenčana supruga drugooptuženog **STANKA VUJANOVIĆA**, koja se tereti da je ispred hangara na Ovčari hicem iz pištolja ubila jednog zarobljenika, takođe je odbila da iznese svoju odbranu dok ne čuje za šta je optužuju svedoci saradnici. Ona je, tokom istrage, izjavila da uopšte nije bila na Ovčari, nego da je sve vreme bila kod kuće. **SLOBODAN KATIĆ**, koji se tereti za učešće u streljanju zarobljenika, izjavio je da je od 18. novembra, kada su završene borbe u Vukovaru, do 22. novembra bio u Beogradu, u poseti **GORANU VALJAREVIĆU**, koji je nedugo pre toga bio ranjen. Valjarević je svedočio u prethodnom ciklusu suđenja, a nedavno je preminuo. Katić je izjavio da je tokom borbi u Vukovaru bio intendant u vojsci, te da uopšte nije učestvovao u borbenim dejstvima. **MILAN BULIĆ**, koji se tereti da je učestvovao u prebijanju zatvorenika tokom prolaska kroz špalir ispred hangara, izjavio je da je on zarobljenike samo pretresao i oduzimao im pronađene predmete. Ovčaru je napustio oko 17 sati. Na Ovčaru je otišao, jer je hteo da sa direktorkom bolnice u Vukovaru, **VESNOM BOSANAC**, porazgovara

o nestancima nekoliko Srba koji su radili u bolnici. Upitan da li je pravljen popis stvari oduzetih od zarobljenika koje je pretresao, Bulić je odgovorio odrečno.”

“Večernji list”, 16.07.2004.

ZLOČIN NISAM POČINIO

“KREŠEVO - U utorak se pravosudnim organima dobrovoljno odlučio predati **MATO ĐEREK** iz Kreševa, za kojim je sarajevski Kantonalni sud još 1994. godine raspisao tjeralicu pod optužbom da je počinio ratni zločin. Đerek je, posredstvom odvjetnika **JADRANKA LUKIĆA**, uspostavio kontakt s pravosudnim organima, nakon kojeg je dogovoren način dragovoljne predaje. U 8.15 sati Đerek se, na Drežnicama kod Kreševa, gdje inače živi, oprostio s ocem Stjepanom i majkom Anom, a potom i sa suprugom i kćerkom, te se, u pratnji brata Vlade i odvjetnika Lukića, uputio u Sarajevo.

- Još uvijek ne znam za što sam konkretno optužen, ali imam obitelj, kćerku od deset godina, ne želim da mi ulijeću s čarapama na glavama u kuću i da moje dijete proživljava traume. Inače, ne osjećam se krivim, sudjelovao sam u ratu i na to sam ponosan, jer smo Kreševu uspjeli obraniti od agresije Armije BiH, ali nikakav zločin nikad nisam počinio - kazao je Đerek.

Inače su, pod istom optužbom da su počinili ratne zločine, uhićeni **MATO MILETIĆ** (prije oko dva mjeseca), a početkom srpnja i **RANKO MILIČEVIĆ**, obojica iz Kreševa. Još prije njih za isto je djelo uhićen i suđen još jedan Kreševljak, **VLATKO BUZUK**, koji je oslobođen optužbi i koji je Đereka u utorak ispratio u Sarajevo...”

SUDSKI POSTUPCI

PRED HAŠKIM TRIBUNALOM

“Srna”, 01.07.2004.

PREMINUO SUDIJA RIČARD MEJ

“HAG - Britanski sudija **RIČARD MEJ** preminuo je posle kraće bolesti, saopšteno je jutros u sudu u Hagu. ‘Sa velikom tugom, Tribunal je saznao da je ser Ričard Mej preminuo rano jutros, 1. jula 2004. Imao je 65 godina’, navodi se u kratkom saopštenju Tribunala. Sudija Mej je od početka procesa bivšem predsedniku Srbije i SRJ **SLOBODANU MILOŠEVIĆU**, 12. februara 2002, bio predsedavajući sudskog veća.”

“Danas”, 02.07.2004.

POČELA PROCEDURA IZRUČENJA HAGU

“Ministarstvo spoljnih poslova Srbije i Crne Gore prosledilo je juče Okružnom sudu u Beogradu i Ministarstvu pravde Srbije optužnicu protiv generala **NEBOJŠE PAVKOVIĆA**, **VLADIMIRA LAZAREVIĆA**, **VLASTIMIRA ĐORĐEVIĆA** i **SRETENA LUKIĆA**, koje Haški tribunal tereti za zločine počinjene na Kosovu. Time je formalno počela procedura njihovog izručenja Tribunalu. U saopštenju se dodaje da je optužnicu za četvoricu generala glavni tužilac Tribunala **KARLA DEL PONTE** uručila prilikom posete Beogradu u oktobru 2003. godine, tadašnjem ministru **GORANU SVILANOVIĆU**, kao predsedniku Nacionalnog saveta za saradnju sa Tribunalom. Vlada Srbije je međutim, 23. oktobra 2003. godine zaključila da bi ispunjavanje zahteva Tužilaštva o izručenju generala Sretena Lukića ‘ugrozilo bezbednost Srbije’, navodi se u saopštenju.

Ministarstvo dodaje da je načelnik Generalštaba VSCG general **BRANKO KRGA** uputio 29. oktobra pismo Nacionalnom savetu za saradnju sa Tribuna-

lom, naglasivši da je optužnica protiv četvorice generala ‘izazvala uznemirenost i zabrinutost među pripadnicima Vojske’. Na osnovu pomenutog zaključka Vlade Srbije i pisma generala Krge, Nacionalni savet za saradnju sa Tribunalom u Hagu, na svojoj poslednjoj sednici održanoj u januaru 2004. godine, odlučio je da ne postupi po nalogu Tužilaštva u Hagu sve do izbora novog Nacionalnog saveća. SMIP navodi da optužnica na taj način nije prosleđena Okružnom sudu i Ministarstvu pravde, kao nadležnim da po njoj postupe...”

“B92”, 03.07.2004.

PITANJEM SARADNJE SA TRIBUNALOM U HAGU U PETAK SU SE BAVILI ZASTUPNICI HRVATSKOG SABORA

“ZAGREB - Premijer Hrvatske **Ivo SANADER** izjavio je tom prilikom da će ta država saradivati sa Haškim tribunalom, ali je odbacio političke kvalifikacije iz haških optužnica o etničkom čišćenju Srba nakon vojne akcije ‘Oluja’, kao i one o agresiji Hrvatske na BiH... Proteklih godina često puta se postavljalo pitanje, bez obzira na to koja je politička opcija bila na vlasti, može li se i u Domovinskom ratu, takvom ratu, koji je osloboditeljski, koji je obramben, koji je pravedan, koji je legitiman – mogu li se počinuti zločini. Naš je odgovor – mogu, nažalost’, rekao je hrvatski premijer. Treba reći i da su predstavnici opozicije, pre svega Račanove SDP, ocenili da je HDZ drugačije govorio o saradnji sa Hagom, dok je delovao u opoziciji.”

“Slobodna dalmacija”, 07.07.2004.

ICTY TRAŽI JAMSTVA OD DOMAĆIH SUDOVA

“Međunarodni sud u Hagu

izmijenio je dvije točke sudskog Pravilnika o postupku i dokazima, a obje se odnose na pravila prema kojima sudska vijeća donose odluke o prepuštanju predmeta nacionalnim sudovima. Suci Međunarodnog suda jednoglasno su prihvatili te dvije izmjene. Prva se izmjena odnosi na domaća pravosuđa kojima mogu biti prepušteni haški predmeti. Prijašnje pravilo je omogućavalo sudskom vijeću da predmet može prebaciti samo u državu na čijem je teritoriju optuženik uhićen ili na čijem je teritoriju počinjen zločin. Prema izmjeni, sada se haški predmet može prebaciti onoj državi čije je pravosuđe za to pripremljeno i koja je voljna prihvatiti takav predmet.

...Drugom izmjenom pravilnika izmijenjeni su kriteriji koje sudsko vijeće treba razmotriti kod donošenja odluke o tome hoće li prepustiti predmet domaćem sudu. Pravilo sada propisuje da sudsko vijeće može naložiti prepuštanje predmeta tek kad je uvjereno da će suđenje optuženom biti pravedno, te da neće biti izrečena i izvršena smrtna kazna.“

“Danas”, 09.07.2004.

NORAC: NISAM KRIV

“HAG, RIJEKA - Penzionisani hrvatski general **MIRKO NORAC** juče je pred Haškim tribunalom odbacio krivicu za ratne zločine počinjene u vojnoj akciji Medački džep 1993. godine. Norac je u pratnji policije iz Okružnog zatvora u Rijeci izjutra otputovao u Hag. On je pod policijskom pratnjom prevezen do aerodroma na ostrvu Krku, odakle je avionom odleteo za Amsterdam, gde se predao holandskim pravosudnim vlastima, koje su ga sprovele u Ševeningen... Haški sud je Norca maja ove godine optužio

SUDSKI POSTUPCI

PRED HAŠKIM TRIBUNALOM

za ratne zločine nad civilima srpske nacionalnosti počinjene u operaciji Medački džep 1993. godine. Sud ga po ličnoj i komandnoj odgovornosti tereti u pet tačaka za zločine protiv čovečnosti i kršenje ratnog prava i običaja počinjene ubistvima civila, nehumanim postupanjem i sistematskim razaranjem kuća i privrednih objekata u tri srpska sela na području Medačkog džepa, kod Gospića, u septembru 1993. godine. Norac je tada kao pukovnik komandovao 9. gardijskom brigadom Hrvatske vojske i bio je komandant Sektora 1 operativne grupe formirane u cilju izvođenja te operacije oslobađanja teritorija koje je do tada držala pobunjena srpska vojska. General Mirko Norac je u proleće prošle godine u Hrvatskoj kao član takozvane 'gospićke grupe' pravosnažno osuđen na 12 godina zatvora zbog ratnog zločina likvidacije srpskih civila u Gospiću 1991. godine."

"Novosti", 17.07.2004.

NASTAVAK SUĐENJA 31. AVGUSTA

"Nastavak suđenja **SLOBODANU MILOŠEVIĆU** neće se održati u ponedjeljak, kako je bilo predviđeno. Umesto 19. jula, početak nastavka izvođenja dokaza odbrane pomeren je za 31. avgust.

Ovakvu odluku, krivično veće sudije **PATRIKA ROBINSONA** donelo je juče, a na osnovu medicinskog izveštaja dr. Sednija, koji je juče pregledao optuženog i na bazi izmerenog krvnog pritiska preporučio da on ne treba da prisustvuje pretresu u ponedjeljak."

"Novosti", 27.07.2004.

DOMAĆI SUDOVI NISU SPREMNI

"BEOGRAD - Predsednik Haškog tribunala **TEODOR MERON**

izjavio je da kod prepuštanja pojedinih slučajeva domaćim sudovima, sudsko veće Tribunala mora da bude sigurno da će procesi biti vođeni u skladu sa principom pravičnosti.

"Domaći sudovi još nisu spremni, ali sam ja veliki optimista po pitanju sposobnosti i nadam se da će to biti pre nego kasnije", rekao je Meron za RTS. On je dodao i da je period nesaradnje Srbije sa Tribunalom obeshrabrio Hag da se usredsredi na mogućnost da se slučajevi prenesu u nadležnost Beograda.

"Sada kada vlada duh saradnje nadam se da su svi zainteresovani da sa velikim razumevanjem razmotre mogućnost vođenja tih sudskih procesa u Beogradu", zaključio je Meron."

"Večernji list", 29.07.2004.

MARKAČ I ČERMAK PRED PUŠTANJEM

"Nakon što su prošlog tjedna odvetnici generala **IVANA ČERMAKA** i **MLADENA MARKAČA**, koji su se u ožujku dobrovoljno predali u Hag, podnijeli novi zahtjev za privremenim puštanjem na slobodu, haško tužiteljstvo jučer je izvijestilo Sud da se više ne protivi tome zahtjevu, doznajemo iz haških izvora. Puštanje na slobodu tužitelji su uvjetovali još jednim razgovorom s istražiteljima, što su generali obavili u lipnju. Kada će odluka o puštanju na slobodu biti donesena, nije poznato. Hrvatska Vlada dala je i usmena i pismena jamstva za njihovo privremeno puštanje na slobode do početka suđenja..."

"Danas", 30.07.2004.

STANIŠIĆ I SIMATOVIĆ OSTAJU U HAGU

"BEOGRAD, HAG - Sudsko veće Haškog tribunala odlučilo

je juče da odobri zahtev Tužilaštva da podnese žalbu na odluku Sudskog veća da se **JOVICA STANIŠIĆ**, bivši načelnik RDB Srbije, kao i **FRANKO SIMATOVIĆ**, nekadašnji komandant JSO, do početka suđenja puste na slobodu.

FLORANS ARTMAN, portparol Tužilaštva, za Danas ističe da Tužilaštvo ima rok od deset dana da predstavi i obrazloži argumente u žalbi, ali nije mogla da kaže koje argumente će Tužilaštvo izneti u žalbi.

Tužilaštvo Haškog tribunala, na jednoj od ranijih statusnih konferencija, protivilo se oslobađanju dvojice optuženih, navodeći da su oni kao čelnici RDB Srbije bili u samom centru 'zajedničkog zločinačkog poduhvata' prisajedinjenja velikih delova teritorija Hrvatske i Bosne i Hercegovine novoj srpskoj državi, na čijem je čelu bio **SLOBODAN MILOŠEVIĆ...**

"Tanjug", 30.07.2004.

KAZNA BLAŠKIĆU SMANJENA SA 45 NA DEVET GODINA

"HAG - Apelaciono veće Haškog tribunala smanjilo je danas kaznu generalu **TIHOMIRU BLAŠKIĆU**, Hrvat iz Bosne i Hercegovine osuđenom zbog zločina protiv čovečnosti, sa 45 godina, na koliko je prvobitno osuđen, na devet godina zatvora.

Blaškić (43) je u zatvoru već proveo više od osam godina. On je osuđen zato što je naredio napad na muslimansko stanovništvo u selima u dolini Lašve, u centralnoj Bosni, gde je poginulo nekoliko stotina muslimana a desetine hiljada izbeglo. Kazna od 45 godina mu je izrečena u prvostepenom postupku 3. marta 2000. godine."